

ACCIO 58

CIUTADANA

EDITORIAL

Les pròximes eleccions

No manca gaire més d'un mes per a la data de les eleccions municipals. Davant les modificacions electorals que estableix la nova llei electoral catalana —votació per llista, proporcionalisme en la representació minoritària, comissió de govern, etc., a més de l'incògnita del vot femení—, és precís que tothom es posi en condicions de lluita per afavorir els seus ideals amb una intensitat d'actuació superior a la de les lluites passades, car a la transcendència de la lluita s'hi afegeix la dificultat de les noves modalitats, abans aquestes no siguin compromeses i assimilades pel cos electoral.

L'Esquerra Republicana de Catalunya, particularment a les nostres comarques, espera tranquil·lament i serenament l'apel·lació a la voluntat del poble. Malgrat tota l'insídia dels contraris, malgrat tota la ratxa de calúmnies amb què han pretès infamar els nostres homes representatius els adversaris polítics, la massa sana del nostre poble que té noció dels seus drets i l'escalf d'altres idealitats, consagrarà novament els nostres candidats amb la més esclatant victòria.

* * *

La importància de les properes eleccions municipals es manifesta. No solament com una ratificació al règim republicà, cada dia més consolidat i més íntimament arrelat al cor del poble, si no per fer avançar els municipis catalans dintre la trajectòria d'aplicació pràctica de les lleis republicanes i catalanitzadores.

Els actuals ajuntaments, els que esperen la substitució per a breus dies, han estat uns organismes intermediaris entre dues concepcions. Elegits encara durant la monarquia, no podien estar disposats a l'obra renovadora de la República, perquè la gestació de la seva autoritat municipal tenia les arrels dintre el pas-

sat règim, i inclús han degut desenvolupar la seva actuació sota una legislació municipal que repugna als sentiments republicans d'avui. Encara, actualment, no està confeccionada tota la Llei Municipal que regula la vida dels municipis catalans, car el Parlament de Catalunya solament ha pogut discutir i aprovar fraccionàriament la legislació municipal; però, en la presa del seu treball, segurament una de les primeres lleis serà la que enquadri la vida municipal per uns viarany més amplis que els que actualment regeixen, i, particularment, amb un contingut autònom que en donar una major llibertat als pobles per la seva administració i les seves expansions, els crearà també una superior responsabilitat, i els farà més directament responsables de la gestió que el poble els encarregui.

* * *

Per això es fa indispensable una tria per escollir els millors d'entre els millors dels homes que deuran representar, a més de la voluntat dels pobles dintre els respectius municipis, les noves realitats de republicanisme i catalanitat. Deu ésser una condició *sine qua non*, per figurar a la llista de candidats de l'Esquerra Republicana de Catalunya, presentar una executòria d'obligada continuïtat dintre les nostres ideologies que ens són tan cares i que representen la veritable redempció del poble de Catalunya. Els homes que no puguin respondre a una noble tradició personal de catalanitat i republicanisme liberal, no deuen contaminar les candidatures. La selecció es fa precisa, car, una volta elegits, si no duen dintre el cor i al fons de l'ànima l'estímul i la devoció als nostres principis, la seva gestió, malgrat l'aparent fredor de l'administració d'un municipi, si no fos funesta seria

SETMANARI DEL PARTIT R.F.N
DE LES COMARQUES GIRONINES

GIRONA
6 d'octubre 193

15 CT.

ACCIO 58 CIUTADANA

6 d'octubre 1933

SETMANARI DEL PARTIT REPUBLICÀ FEDERAL
NACIONALISTA DE LES COMARQUES GIRONINES

Redacció i Administració: C. Carme, 13. - Girona : Tel. 199
Hores despatx: 6 a 8 de la vetlla
Subscripció trimestre: 1'75 Surt els divendres

DELEGACIONS COMARCALS

OLOT
Màrtirs de Jaca, 9
RIPOLL
Trinitat, 6-2.º
GIRONA
Carme, 13
PALAMÓS
FIGUERES
Cervantse, 3
PUIGCERDA
Centre Republicà
STA. COLOMA
Clavé, 23

nul·la. Hi ha d'haver l'espiritualitat amb què tot polític, per damunt de l'obra pràctica realitzada o projectada, deu procurar ungir la seva representació i, precisament, a base d'aquesta cosa abstracta, imponderable, —però que és la llum i l'esperança dels pobles i dels homes—, que s'anomenen ideals.

Cal fugir dels pseudo-republicans, dels homes que es pensen ésser-ne i no en són, dels que no més se'n diuen moguts pel materialisme de l'hora actual, dels que tenen una idea equivocada del que és República; és precís escollir la classe, la rellecció, la garantia, perquè confiem a les mans dels futurs regidors la perduració del nostre règim, i el que no l'estimi per damunt de tot no sabria pas sacrificar-se per a defensar-lo, si vingués un moment que calgués fer-ho.

Però tampoc devem oblidar la seva catalanitat. Tot representant que no es doni compte que Catalunya ha nascut com a poble lliure, que no volgués saber que hi ha un Parlament Català que legisla per la nostra Pàtria, que no sentís un sant amor a la nostra llengua i al nostre dret, no seria pas l'interpret necessari de les modalitats espirituals del nostre poble, i la seva actuació estaria mancada de la sava que necessita Catalunya per enfortir-se dintre el clos de les seves actuals llibertats.

No cal recalcar una austeritat administrativa: si els elegits són ben republicans i ben catalanistes, no fallaran pas en aquest sentit. La nostra concepció política fa impossible la mala administració: això ja ho sap tothom.

La veritat al seu lloc

No per a desmentir les paraules grolleres i insultants d'aquells elements que pertanyen a un partit mestre en baixeses i traïdories; no per a contestar les provocacions d'uns infants desnarits, sense suc ni bruc, que només fan la viu-viu per la bilis que porten dintre, si no perquè l'opinió pública imparcial tingui prous elements de judici per a jutjar la meua actitud com a Alcalde, en l'afer de la festa major de Palau Sacosta, van aquestes ratlles.

I hem cal fer remarcar, encara, que aquestes ratlles no haurien estat escrites, malgrat tot, si en l'afer hi hagués jugat solament el meu nom. Considero de tan baixa estofa la qualitat dels meus atacants que l'única rèplica que mereixen és deixar-los a mercè del llacer municipal. Però s'ha volgut posar en entredit l'honorabilitat d'una persona digníssima, de l'amic Lluís Prunés, governador civil de la "província", i em crec en el deure, no de sortir en defensa seva, que no cal la defensa de l'home que actua en línia recta, sinó per a restablir la veritat, i que el llot que han volgut llançar contra la persona de l'amic Prunés els ofegui a ells mateixos.

I anem als fets. Poc més o menys, un mes

i mig abans de la festa major, varen presentar-se a casa uns joves i em digueren que, apropant-se la festa i desitjant que, com en anys anteriors, resultés el més llúida possible, venien a demanar-me en la meua qualitat de President del Centre Republicà Federal, si podríem anar a una unió per, de comú acord, fer un programa de festeigs. La meua contesta fou que, essent la nostra una entitat democràtica, havien d'ésser els socis tots, reunits en assemblea, els que havien de decidir, si bé creia que no hi hauria inconvenient per part dels nostres associats. Convençuts de les meves atinades raons, varen estar d'acord en esperar el resultat de l'assemblea. Llavors, vaig dir-los que, com Alcalde, no autoritzaria cap programa de festa, en el qual es barreassin els festeigs populars amb les festes religioses. En preguntar ells el perquè d'aquesta actitud meua, els vaig contestar que essent jo representant d'un poble que és part integrant d'un Estat laic, comprenia que era un deure de tota autoritat que l'esperit laicitzant de la Constitució es traduís en fets reals i tingués la deguda eficàcia.

Uns deu dies més tard, justament el ma-

teix dia que el Centre Republicà havia de celebrar l'Assemblea general per a discutir la proposta d'unió, es presentaren novament els susdits joves acompanyats d'alguns més i del senyor Jutge Municipal de la localitat, —persona semi-analfabeta—, entregant-me un programa de festeigs, junt amb una instància signada per dos o tres individus, en demanda de la deguda autorització per a celebrar els festeigs que en dit programa es detallaven. Vaig manifestar-los que no podia autoritzar el que em demanaven, per quan, desoïnt el meu prec anterior i com a befa i escarni, hi feien constar amb tota amplitud, les festes religioses. Que una vegada despulat d'aquell enfarfec religiós, estava disposat a donar-los el permís, condicionant-lo però, segons m'obliguessin les circumstàncies. Entrant ja en el terreny de la discussió vaig preguntar a quin motiu obeïa el presentar el programa de festeigs, sense abans saber la contesta del Centre, i ells varen dir-me que això no implicava res, ja que si el Centre accedia a fer l'unió, podrien tirar tot seguit la feina endavant, puix que el programa ja estava enllestit. Llavors es posà de manifest, ben clarament, que el que aquests jo-

ves pretenien no era pas la unió del poble de Palau Sacosta, sinó la submissió del Centre als seus capricis, ja que ells la unió la condicionaven amb l'acceptació incondicional per part de tots del programa per ells confeccionat i de la comissió per ells nomenada, sense que el Centre pogués tenir-hi cap representant per a controlar les seves tasques.

Com que aquesta discussió es tingué per ésser jo, a més d'Alcalde, President del Centre, vaig creure necessari posar en coneixement de l'Assemblea, que celebrarem unes hores més tard, les condicions en què s'havia de fer la unió, i l'Assemblea, sentint ferida la seva dignitat, es negà rodonament a acceptar imposicions de cap mena i acordà que el Centre celebrés tot sol els festeigs. Des d'aquest dia endavant, començà una campanya insultant i grollera contra meu. La calúnnia, la paraula gruixuda, la burla, l'amenaça d'una pallissa sàviament administrada per uns bàrbars que volen guanyar galons; l'amenaça d'un pacte de la fam influïnt en la casa on treballo per a què en treïessin fora. I això es deïa al carrer, a l'hostal, a la barberia, arreu, arreu... on jo no pogués sentir-ho. En saber per les seves bravates, que volien prescindir de la meua autoritat, vaig posar-me en contacte amb el senyor Governador Civil perquè, cas de què a ell acudissin, no fos sorpresa la seva bona fe, i que resolgués segons els dictats de la seva consciència i del seu deure. Aquesta és la meua coacció a l'autoritat.

Amb motiu de la campanya infamant que portaven a terme tots aquells elements que a la seva ignorància hi uneixen una absència total de sentiments humanitaris, es produí un esclat d'indignació entre els bons

amics de Palau, als quals, aprofitant aquestes ratlles, vull testimoniar-los la meua gratitud per les proves d'afecte i per l'adhesió incondicional manifestada aquests dies. Arribà un moment que aquella indignació prengué caràcters tan alarmants, a l'extrem de creure que, malgrat l'ascendent moral que tinc damunt els amics, no podria deturar el desbordament. Malgrat la situació de tivanter que hi havia i sabent que intentaven burlar la meua autoritat, varen venir a demanar-me permís per a ballar sardanes, a la qual cosa vaig accedir-hi, com ja els hi havia promès anteriorment i com els hi hauria concedit també l'autorització per alçar l'envelat si s'haguessin volgut atendre a les condicions que els hi posava.

En aquesta situació, el dissabte dia 20 del passat setembre, tornaren a presentar-se a casa la Comissió de joves, en demanda del necessari permís per a aixecar l'envelat, i aleshores, nou dies abans de la festa, la meua contesta fou rodonament negativa, fonamentant-la en una possible alteració d'ordre públic, degut a l'excitació d'ànims. Després em demanaren, com un escarni i aparentment una amenaça, si volia fer-los la negativa per escrit, a la qual cosa no vaig tenir inconvenient sempre i quan ells em fessin la demanda per escrit, també, i signada per persones solvents i responsables. Varen negar-se a això i la discussió es donà per acabada, sense que tornessin a dir-me res més.

Aquests són els fets. Algú ha volgut veure des del primer moment que jo em movia portat per una passió i que en feia arma política. Si entenen per arma política plantar cara al caciquisme ignominiós, que des

de molt temps ve exercint un subjecte ensotanat, que, per vergonya del Crist, es diu defensor de les seves doctrines; si entenen per arma política contestar amb l'energia necessària l'amenaça d'aquest subjecte, de no parar la seva tasca fins a fer desaparèixer el Centre Republicà de Palau; si entenen per arma política no voler que sigui trepitjada l'autoritat per un individu que en compte de convertir ànimes, es dedica a convertir joves i noies per a què vagin a ballar al "seu" envelat; si entenen per arma política acabar amb la vergonya que representa que en els temps que som es despedeixi del treball a les persones que no es volen sotmetre als capricis i voluntat del que paga, sí, tenen raó: n'he fet arma política i no em penedeixo. Home que sento uns ideals de llibertat i de justícia, lluitaré sempre per a què la llibertat sigui respectada i la justícia no sigui escamotejada, però no seré mai tan ingenu de caure en el parany on volien fer-me caure aquestes "bones animetes" de Palau, intentant imposar un llibertinatge que no és la llibertat i una injustícia en lloc de la veritable justícia.

Lluitaré sempre, fins on arribin les meves forces, fent cas omís de totes les amenaces, i lluitaré com lluiten els homes que senten un ideal: donant la cara, mai l'atac per l'espatlla, que és propi de covards i de traïdors.

L'afer de la festa major, és un episodi, el primer, de la campanya empresa, per acabar amb el caciquisme de Palau Sacosta. Que ho sàpiga qui ho ha de saber i que se n'enteri qui hagi d'enterar-se'n.

JOAN BALLESTA

Sinceritat política, on ets?

Divergències, escissions en els partits polítics; diferències de principis en un mateix partit; trencaments de disciplina. Tot això ho trobem avui en el camp republicà.

Els republicans capdavanters, els que governen els partits estan en crisi. Els uns per lluites personals, personalismes o afanys d'un càrrec retribuït uns altres, mentrestant que, malauradament, a la nostra República li manquen homes sans, homes de solvència política suficient per ajudar els pocs que hi ha a dirigir l'avalanxa del poble que serva encara el mateix entusiasme i afany de què se'l governi bé, de què el seu partit no vacilli en les empreses ni viri vers altre camí que li fés perdre l'ambient revolucionari, ni que pugui defraudar-lo no reivindicant els seus drets propis.

Sols per això els ha portat al govern del partit, pe raixò els ha depositat la confiança i no pas precisament perquè, jugant amb

ell, facin de la política un negoci per medrar-se en el sou que els proporciona el càrrec ni perquè amb personalismes estúpits es creguin autoritzats a quebrantar la disciplina d'un partit ni a fer "salts" vers els partits que governen amb mores d'ésser dels que guanyen o de millorar la pròpia condició social amb un altre càrrec de més categoria o quin sou sigui més crescut.

El poble, en donar-se la República, no va fer-ho perquè evolucionessin quatre individualitats, sinó per evolucionar en massa, per millorar la condició social col·lectiva, perquè reneixés la cultura, la llibertat, per extirpar el caciquisme i l'explotació home per home, per reduir la clerecia, el militarisme i la burocràcia al servei del poble. Però, homes que naven al davant, que hi van encara, li fan perdre avui, amb les seves disencions, l'optimisme, la confiança, car els troba les mateixes "debilitats" que els de l'antic règim i, pessimista, diu: "No farem res; són

els mateixos, però porten diferent el color de la bandera".

Se'n ressentirà la República, d'aquest mal-estar? Indubtablement. Encara que les masses estiguin compactes, encara que el nombre d erepublicans hagi augmentat, aquestes divergències que fan més efecte que les armes derrotistes emprades pels enemics del règim i de la democràcia, divideixen, divideixen el poble en varis sectors, sectors que defensen els mateixos principis, però cadascú té el seu "caudillo", i des d'un o altre d'aquests grups, es farà una campanya de desprestigi contra l'altre, per augmentar-lo i anar esperant que un fill pròdig porti una altra escissió. Mentrestant, el poble està desorientat, aviat no sabrà tan sols quin és el partit que encarna els seus ideals i està a l'incògnita de quin serà el bo, el que no es gastarà ni restarà corromput per aquestes lluites internes que fan perdre tota la moral i minvant l'autoritat necessària als partits polítics per assumir-la en fer obra de govern i per fer front a tants perills que estan assetjant a la República i a la Democràcia que tants anys de lluita, vides i sa-

crificis va costar-nos en donar-nos-la i que tan poc fem els republicans per a defensar-la de les embestides de l'enemic.

No cal oblidar que la República del '73 aquestes mateixes causes la feren fracassar, i que si anem seguint el mateix camí que aleshores, no fracassarà, perquè el poble sap massa el que va costar-li i l'etapa que li sobrevindria si se la deixava arrabassar, i si malgrat les escissions, personalismes i tot el malestar que des de dalt se li "proporcionés", la República perillava, el poble reaccionaria i faria avui aquella Revolució que havia de fer-se el 14 d'abril, i es subsanarien i sanejarien aquestes deficiències; aquestes debilitats humanes faltades de sinceritat política com podria resultar, també, gràcies a aquests homes, féssim un pas al buit com Cuba o altres pobles que, reclosos en un carreró sense sortida, esperen que una "àliga" qualsevol o una "creu gemada" d'una picossada els trenqui les ales de la llibertat.

Cal que aquests polítics que parlen del partit com una indústria o un comerç qual-

sevol, que parlen de les organitzacions com cosa pròpia, sàpiguen ésser-ne mandatari, àdhuc els servidors de la vountat popular, no divorciar-se del poble i posar per davant del sou i del benestar particular la dignitat política, que cadascú a mitjà de les seves possibilitats hi aportí el seu concurs. El partit no necessita grans savis, necessita ètica, voluntat, fermesa i unió.

Prou donar carn a les feres. Ha d'acabar-se d'una vegada aquest caos en els partits republicans. Avui més que mai, la República necessita dels republicans per planter cara a les dretes que, ben organitzades, es van preparant. Cal que els capdavanters, els militants, s'unifiquin, que facin front únic amb altres del mateixos principis, si és precís, car del contrari, el poble, abans de deixar-se prendre les llibertats, desplaçaria els indisciplinats i els fracassats per a posar-ni de més sans. Abans que els governants, és la República.

PERE LLONGARRIU

Argelaguèr, setembre de 1933.

vingué a Torroella quan més necessària era la presència d'un ciutadà de les seves condicions pel desvetllament de tot un poble.

El seu pas, deixava per sempre un record inesborrable de la seva actuació. Ell volgué i féu en part, de nostra vila, un poble a la moderna, lliure en el sentit de sostreure's per sempre de les imposicions i del predomini que sobre tots els ciutadans exercien unes castes, que eren els que en tots moments controlaven la marxa dels pobles.

Nosaltres la joventut d'avui, els que pas a pas, anàrem seguint les petjades que ell ens assenyalà, podem donar una idea de la seva vastíssima obra d'instrucció i d'emancipament. No en va han passat desapercebuts els vint-i-quatre anys d'estada entre nosaltres; no en va pot ésser oblidada la seva obra de transformació pedagògica operada en la nostra escola impregnada de procediments arcaics, antics i rutinaris; ell fou l'inculcador en l'escola i en la societat, dels principis demòcrates i liberals que més tard tenien de donar els seus fruits per l'emancipament de l'individu.

Aquesta obra que representa un vertader esperit de dignificació, li valgué en el temps dictatorials, una indigna persecució, fosca, baixa i innoble, que sols desitjava el més petit indici, per desfer en contra seu tota la tempesta d'odi hipòcritament dissimulada, que permetria tallar per sempre la seva magnífica obra d'estimulació idealista.

La seva perseverància, el seu fi coneixement, les seves bones relacions, pogueren sostreure'ls de caure en els paranys astutament preparats pels seus amagats enemics personals.

Fou llavors, quan, obligat per les circumstàncies, tingué que deixar momentàniament les seves activitats pro-liberalisme per observar una conducta que desfés en absolut els recels que damunt seu tenia, el poder en aquell temps existent. Fins que arribà el moment de la implantació de la República, que portà també en si el reconeixement de les llibertats de la terra catalana, l'amic Blasi, comença altra volta a bastir l'edifici que prematurament tingué d'abandonar, i, llançant-se de ple a les seves tasques d'alliberació, fent causa comú amb els homes que defensaven el govern del poble per al poble, assolí el galardó màxim que l'havia de recompensar dels seus sofriments, i que tenia d'ésser per a ell el millor premi i la millor alegria, als seus innumbrables esforços en defensa de les llibertats dels homes i dels pobles: l'acta de Diputat al Parlament Català.

Nosaltres que coneixem el seu estat d'esperit, que sabem l'amor que sent per totes aquelles coses que feren grata la seva estada a la nostra vila, no li podem dir adéu, sinó que l'acomia dem temporalment, amb el familiar mot ja reveure!

PERE VICENS

Torroella de Montgrí, octubre de 1933.

Llista del nou Govern de Catalunya

Conseller Primer. **Miquel Santaló Parvorell**

Justícia i Dret. **Pere Corominas Montanya**

Governació. **Pere Mestres Albert**

Finances. **Carles Pi i Sunyer**

Cultura. **Ventura Gassol**

Sanitat. **Josep Dencàs Puigdollers**

Agricultura. **Joan Ventosa Roig**

Treball. **Martí Barrera Maresma**

Comiat

Dintre el marc natural de les nostres ambicions, s'imposen a voltes les conveniències lògiques i preeminents d'un canvi de residència: l'amic Blasi és un cas d'aquests.

En el seu forçat allunyament, després d'una sèrie d'anys, com si diguéssim en la segona etapa de la seva vida de plena convivència entre nosaltres, els que fórem seus alumnes, els que tinguérem el goig de rebre d'ell la llavor fecundíssima de la seva in-

tensa instrucció, tenim l'obligació d'expressar-li en el moment de la seva partida, el nostre més pregon reconeixement. Amb ell no solament perdem l'amic, sinó que Torroella perd, també, el mestre que amb tanta intensitat vetllà pel progrés cultural de la nostra vila.

Fill d'una família republicaníssima de les terres de Cerdanya, braços fecunds de ciutadans liberals i amants de la llibertat; mestre Blasi, jove encara, amb l'optimisme que porta en si aquell que prové d'una terra de purs idealistes, saturat també d'un primordialíssim afany d'exercir la seva professió,

Per als nostres fills

La capdavantera propagandista de sanes doctrines per al millorament humà i l'equilibri social, "Mis Wright", deia als americans: "La vostra declaració d'independència del 1776, proclama davant Déu i les nacions, que tots els homes són lliures i iguals; però això només és una vana teoria sense prova pràctica, perquè vosaltres manteniu aquesta declaració per vosaltres i seguiu oprimint els indis i segueixen existint entre vosaltres molts homes fabulosament rics que naden en l'opulència i molts més pobres, pobríssims, que gemeguen de misèria. No heu cercat ni procurat cap equilibri d'instrucció i d'educació. Us dieu lliures, i sou esclaus de la xusma clerical i de la superstició. Us dieu republicans, i no posseïu ni sentiments, ni educació republicans..."

I és que els americans, com els europeus, com tota concepció humana, porta sempre com a nord un egoisme innat que solament l'obra dels segles anirà pullint i farà que els mots Llibertat, Igualtat i Fraternitat autèntics, siguin un fet real i no fictici com fins avui. Hem guanyat molt. Cal no perdre res del conquerit en aquest concepte. i qui sap si els nostres fills gaudiran ja de ço que encara veiem tan llunyà.

Per això nosaltres, homes de convenciments humans, homes que sentim veritablement l'esperonada al·ligonadora del nostre temps, no som tan càndids de donar-nos aquí per satisfets amb l'avenç aconseguit. La reacció voldria fer-nos tornar enrera o quan menys deturar-nos perquè ens quedéssim ja per sempre fins on hem arribat.

Naturalment, que no pot ésser la cosa més evident per quan som dos pols oposats. Nosaltres ens sentim orgullosos del camí que hem fet ja; però això no vol dir que ja ens donem per satisfets. Nosaltres tenim l'obligació d'anar avançant sempre, com el temps, paulatinament, serenament, sí que irreductiblement fins que demà, d'aquí 10 anys, d'aquí un segle, la Humanitat arribi a la consecució definitiva d'aquell Món tan somniat.

Els republicans sincers, mantenim sempre la flama de l'esperança emancipadora que rehabilitarà un dia (proper? llunyà? qui ho sap?) a l'home, i farà del Món un lloc agradable a tots per igual. No ambicionem, però, que el Destí vulgui que això es produeixi avui. Ens contentarem per la nostra part a impulsar a lluitar sempre per anar avançant pas a pas perquè tard o d'hora les noves generacions perfeccionant-se sempre, individualment i col·lectiva, ens superin cada dia més fins a la consecució final.

Què hi fa que el camí sigui aspre i pedregós! Què hi fa que de tant en tant els esperits amorfes, insensibles als sotrats de

Redempció, tolerin sofrir relliscades que retarden més o menys l'obra en camí; com ha passat a Itàlia i a Alemanya, si aquella gent pel temps es redreçarà i amb més braó que mai reemprendrà la ruta aixafant amb la seva força incontenible tot quant s'hi oposi, per guanyar el temps perdut? La personalitat humana, va definint-se, va divinificant-se; amb l'avenç científic va perfilant-se el sociològic. El preciós Dret Democràtic, no és encara prou conegut per la majoria dels demòcrates, però ho serà.

Enguerran de Marigny, aquell gegant, aquell colòs, primer Ministre d'aquella podrida Monarquia francesa de Lluís X, en la qual el poble conspirava contra la noblesa i aquesta només ambicionava poders i odiava a Marigny, perquè era un home de talent preclar i mà de ferro; aquella dinastia en què el rei era un avord d'immundícia vivint a plena bacanal entre prostitutes i la seva dona, Margarida de Borgonya, a la Torre de Neslè, junt amb les seves parentes cosines Joana i Blanca, després de passar les nits amb amants casuals, els feia assassinar i tirar al Sena, i que més tard, abans d'ésser ella penjada a la Borgonya, tingué la gosadia de fer penjar en el patíbul de Montfaucon a Marigny, perquè els era un destorb; aquest gran Estadista (innegable demòcrata) d'aquella època, abans de morir digué: "Què importa que jo no pugui veure el món tal com jo l'he concebut que arribarà a ésser. La llavor que jo he sembrat, donarà segles a venir una collita esplèndida en profit de la Humanitat. L'aurora amb l'esclat de llum de Justícia va albirant-se en l'horitzó. Els nostres fills seran redimits. Puc morir tranquil. Només em repugna que sigui el braç d'aquesta dona abjecta qui hagi dictat la meva mort empesa per l'ambició príncep Carles de Valois i la feblesa del corromput Lluís X."

I, doncs, com aquell Marigny, avui són a milers els homes que lluiten encara i els tocarà lluitar per arribar a la societat veritadera, a la societat ideal.

Amb la República, els catalans hem aconseguit una Autonomia, és a dir, segons el grec, "Autos" que vol dir Pròpia i "nomos" que significa Llei. Per tant, els substantiu femení "Autonomia", equival a "llibertat de governar-nos nosaltres mateixos per lleis pròpies". I el principi d'Autonomia col·lectiu, és el fonament de Federalisme; i de l'Autonomisme i Federalisme Nacional, en ve el Mundial; i d'aquest fet col·lectiu, s'arriba a l'individual que es recolza en els tres mots tan coneguts i repetits: "Igualtat, Llibertat i Fraternitat".

No tenim cap dubte, de què els diferents matisos que agermanen entre ells tots els

homes d'Esquerra, des del més moderat al més extremista, acabaran veient-ho amb aquesta claredat de criteri i acabarem refovent-nos tots per anar seguint laboran sempre sense descans, avançant decidits, segurs de la nostra obra.

A les Dretes només els queda el recurs de voler entorpir l'inexorable marxa del temps; trista feina, malaguanyades energies, que no han de donar cap profit a la Humanitat. Segueixen enfosquits, enterbolits, per una sèrie de supersticions filles de l'ignorància o d'esperits mesquins. Hem de dol-dren's perquè no deixa d'ésser dolorós que amb els exemples que la Història mundial i molt particularment la d'Espanya, tenim com a proves irrefutables de l'obra feta antigament per tot l'element dretà, és paorosa, vergonyant, denigrant, inhumana, incivil, brutal; tant en l'època del feudalisme, com en els temps de l'Inquisició, com en tot temps en els quals fent conxorxa els poders reals, religiosos, capitalistes i guerrers, entre vilipendi, opressió al Poble Sobirà i embrutiment de consciències, empobriment d'intel·ligències i massacres de carn humana, és més que suficient per obrir els ulls a la veritat, i voler corroborar a refer, dins de la Raó el Dret i la Justícia, aquest Edifici bàsic de convivència humana que hauria d'agermanar-nos a tots en una gran família plena d'amor, de comprensió, d'igualitarisme.

Certament, aquesta ofuscació, aquesta terquetat, que manté encara un nucli força gran de gent de Dreta, es sosté pel puntal més fort que ja hem combatut altres vegades i que mentre pugui imposar el seu poder amb els seus tentacles, haurem de lluitar força més del que ens costaria, si no existís. És el Capitalisme, braç dret del Clericalisme i el Militarisme.

I una de les armes més segures contra aquestes tres forces anti-socials, anti-humanes, ha d'ésser la cultura, font i mare del benestar dels pobles. La ciència, obre les intel·ligències, guia l'esperit, ennobleix l'home, enforteix la voluntat i esclareix les tenebres que planen al redòs de l'ignorància, l'inconsciència i pobresa d'energia vital creadora i renovadora.

Com més coneixements tingui el Poble, més clar hi veurà i amb més facilitat es sostreurrà el llastre que de segles li han carregat i ell serà el primer que judicarà i aixafarà tot poder reaccionari.

Tenia raó de dir Mis Wright, que calia als americans una educació republicana, de la que es vantaven posseir i no en tenien ni un borrall. Costa molt poc dir-se republicà, nomenar-se demòcrata. Cal ésser-ho de debò educant-s'hi, amotllant-s'hi, perfeccionant-s'hi.

I de tot el que fins avui s'ha dit i es diu

"Política cultural de la República"

Impromptu

JOSEP M.ª CORREDOR, CONFERENCIANT

Encara la suggestió de la veu i les idees d'En Josep M.ª Corredor plenen damunt nostre. La seva conferència d'ahir va ésser una magnífica lliçó de divulgació d'institucions culturals, però a través de la forta personalitat de l'orador, va ésser, també, una creació. La joventut d'En Corredor es mostra auriolada per la magnificència del seu pensament i de la seva lògica, per la seva dicció impecable, pel to de convenciment que dona a les seves afirmacions.

Si alguna vegada dubtàssim de la vitalitat de la nostra joventut, el record d'aquesta conferència i les qualitats abastament demostrades d'En Corredor, ens omplirien l'ànima d'optimisme. Corredor, dintre Girona, si el seu afany de treball i superació no l'obligués a deixar la ciutat, seria el nucli germinador d'una generació que aixamplaria els horitzons de la nostra política, de la nostra cultura, de la nostra democràcia.

La seva conferència d'ahir, més que per republicans i catalanistes, devia ésser escoltada pels adversaris polítics: les xifres tenen una realitat prosaica, però inexorable; i les xifres comentades per En Corredor, xifres derivades de l'actuació cultural republicana, demostren la realitat d'un canvi radical, per damunt de les formes de govern i de les institucions seculars, que tothom, republicà o monàrquic, deu aplaudir íntimament, ja que s'orienta envers la distribució, si no equitativa, pròdiga, del dret a la cultura, a la instrucció, al saber i a l'augment conscient de la dignitat humana.

En Corredor, ahir, va fer que la seva personalitat ampliés el radi dels seus admiradors: bo és que el poble coneixi els seus homes, els homes que demà, segurament, li assenyalaran el camí, espínos sempre, que deu seguir per a futures emancipacions; mentrestant, nosaltres, que ja estimàvem En Corredor, que coneixem la seva personalitat d'orador, de literat, de pedagog, li remerciem la subtilitat amb què va desvetllar-nos noves inquietuds, amb què va recrear la nostra avidesa de seleccions humanes i delicadeses intel·lectuals.

L. D.

***

republicà, liberal, democràcia i altres mots de més o menys resonància, i són posats en boca de gent de Dreta i de Centre, no hi podem creure ni esperar ben res. Aquesta gent, porta al costat nostre, un retard, viu desplaçada del nostre segle, i cal que els republicans d'Esquerra veritat, (no els que puguin dir-se'n i no ho són), no defa-

La conferència

El passat divendres al vespre, tal com estava anunciat, tingué lloc en el "Centre d'Unió Republicana", davant de nombrosos assistents, la conferència del nostre volgut company Josep M.ª Corredor, dissertant sobre el tema "Política cultural de la República".

Féu la presentació de l'orador el vis-president de la "Joventut Republicana", senyor Morillo, dient que l'entitat organitzadora preparava aquests actes per a reanimar i mantenir l'emoció republicana, i en sentides paraules, egià les activitats de l'orador.

El conferenciant començà dient que la finalitat de la seva dissertació era donar una idea de l'actuació republicana en matèria cultural. Alludí al caràcter polític de la conferència, polític en el més alt sentit de la paraula, en el sentit de grans creacions col·lectives, les més allunyades de les nicieses i insubstancialitats en què a voltes caiem.

L'obra cultural realitzada, en aquests moments de certa dificultat, —digué— deu servir per a aconhortar-nos d'altres equivocacions, per a mantenir en nosaltres el foc sagrat de l'espiritualitat, per a reafirmar la nostra confiança en la Democràcia, que no és sols una paraula superficial, sinó un concepte amb el seu cos de doctrina, amb la seva densitat, amb la necessària i continuada connexió que estableix entre els òrgans populars, i amb totes les conseqüències que d'això se'n deriven.

La nova obra cultural exigeix per a fer-se'n càrrec, la nota comparativa, la comparació amb el que es feia sols tres anys enrera, en l'època d'actuació monàrquica. La confrontació li dona ja tot un aire de grandesa imponent. I per a tenir una idea de la situació del nostre país en aquesta matèria en iniciar-se el nou règim, n'hi ha prou en considerar l'estadística sobre analfabetisme vigent durant el decenni 1920-30, en la qual pot veure's com mentre gran part de països b'hen ja resolt aquest problema, Espanya segueix oferint un coeficient de 45% d'analfabets.

L'obra de l'ensenyament popular, que Condorcet ja, en el seu projecte a l'Assemblea Legislativa, havia saviament orientat, rebé arreu durant el segle XIX un impuls formidable, mentre ací arrobàvem ben entrat el segle actual amb una situació depriment d'analfabetisme i en mig una Dictadura militar que constituïa per

llim ni un sol moment, perquè amb la nostra embranzida formidable, ben units, contrarrestem sempre fins a copar-los, tots els retops que puguin oposar-nos els enemics del ressorgiment humà que ha de dignificar-nos a tots.

Antigament, dir-se republicà, era declarar-se una espècie de fera o d'ésser repudiable.

si sola un verdader atemptat a la intel·ligència. Com devien considerar-nos a fora? Oswald Spengler, l'il·lustre filòsof alemany, en la seva famosa "Decadència d'Occident" considera l'Espanya del segle XX amb el mateix fanatisme i amb la mateixa incomprensió que la de quatre segles enrera. S'havia perdut miserablement un segle, tan i tan aprofitat per les altres nacions. El conferenciant fa una síntesi del llastimós segle XIX espanyol, passat entre lluites civils per una qüestió dinàstica, entre continus "pronunciamientos militars", entre fallides de Democràcia i República per falta de consciència en les masses, en el qual pot produir-se la trista restauració borbònica, i que mor, s'esgota, com a corollari obligat, amb la desolació de la catàstrofe de Cuba, que marca el màxim esfonsament col·lectiu. Tot s'havia perdut. Els ciutadans s'arreconaven fastiguejats de la cosa pública, per creure la majoria que no hi havia possibilitats de redempció. Són els tristos anys evocats per Manuel Azaña en el seu discurs del Frontó Central, durant els quals el mateix Pi i Margall, que Silvela, que Costa, assenyalaven la possibilitat d'una davallada fatal.

I no hi havia en aquells moments que reclamaven heroicitat qui treballés constantment en una densa obra cultural, que és en definitiva la que sempre prepara les futures redempcions? Sí, llavors es produeixen dos moviments — un d'ells ja feia anys que actuava — que són els veritables forjadors, els veritables propulsors de la República, i més concretament, de les seves tasques culturals. L'un, més insignificant, d'ordre de renovació estètica, és l'anomenada "generació del 98". L'altre, molt més fecund, és tot el que representa la "Institució Libre de la Enseñanza" i la figura augusta de D. Francisco Giner de los Rios.

El dissertant fa una exposició del que és i representa el nom i l'actuació de Giner de los Rios, tan lamentablement desconeguda arreu. Parla de la seva obra plena de perdurabilitat, de com en llibres i en totes les activitats donà un sentit d'europeisme al desertic panorama espanyol, de com per les seves conviccions liberals se'l destituï de la càtedra de Filosofia de la Història de la Universitat Central, de com quan la restauració borbònica, perdudes totes les esperances de què les forces liberals assolissin el Poder, llavors es decidí junt amb amics i deixebles a fundar la "Institució", vèrtebra de tota la

renovació cultural espanyola. "Institució Lihure", llibre de totes les tuites, de tots els judicis, i oberta a tot i a tothom: és les provatures i a totes les oracions que sorgeixen. Les joventuts estudioses que acudien a Madrid sentien atretres per la noble espinitat de Giner i per les excel·lents tasques de la "Institució" tan superiors a les dels altres oficials. I així la seva obra ganava la perdurabilitat i l'escala a tots els àmbits peninsulars.

Giner ha quedat un símbol, com un símbol d'agitació moral i de constància. Quan morí, "Xenius", el "Xenius" d'aquella època, pogué escriure amb tota propietat que en l'afrosa nit de l'actualitat espanyola, s'havia escollit la llum més resplendent que la lluminaava.

Era fer-se víctima de l'opressió, de l'exorcisme felleroc i vil. Ésser republicà en aquells temps, era ésser precursor d'un trencament de cadenes que l'absolutisme i el despotisme trans tenien anuades al Poble per explotat-lo i esclavitzar-lo. Avui, com a millor solució, tota aquella tirania fent hipòcrites acataments a la República, primer, i accep-

millions, passa en el primer pressupost republicà a 267 milions i a 310 en el segon. L'alça de totes les partides és considerable: es milloren els serveis d'administració i passen de 88 milions a 108; els de Primera Ensenyança, de 142 milions en 1931 — a 185 milions en 1932 i a 201 en 1933; els de 2on Ensenyament (Instituts), de 94 milions a 106 i a 178; els de les Universitats de 127 a 141 i a 262; els per a Escoles especials (Escoles de Comerç, etc.) de 32 a 69; la consignació per a Belles Arts puja de 51 a 63; la d'Escoles científiques i literàries ascendeix en 400.000 pessetes; la d'Arxius i Biblioteques ascendeix en un milió; les de "Subvencions i Auxilis" i d'"Obligacions sense crèdit legislatiu", que deixaven un marge tan ample a interpretacions partidistes, són les úniques que disminueixen i passen 762.000 pessetes en 1931 a sols 155.000 en 1933. I el capítol per a noves obres i noves construccions, inexistent com qui diu en 1931, assolix la xifra de 21 milions en 1932 i de 37 milions en 1933.

A continuació el dissertant explica el legislat i ordenat sobre algunes matèries, no en totes, perquè la feina seria inacabable. Així en Primera Ensenyança, veiem que el nombre d'escoles que en 1931 era de 35.688 puja en l'actualitat a 50.260. Hi ha, doncs, un augment de quinze mil escoles, que triplica, amb sols dos anys i mig d'actuació el creat amb els set de Dictadura, durant els quals el nombre d'escoles passà de 28.987 a 34.680.

Sobre Inspecció de 1.ª Ensenyança exposa les innovacions verificades, que han donat a aquest organisme una millor racionalitat i vitalitat. S'han creat moltes inspeccions, de tal manera, que les 212 que hi havia en 1931 han augmentat fins a 447, reduint-se considerablement les escoles que devia visitar i orientar cada inspector. S'ha donat una nova direcció al Cos, desapareixent el vigilant i instituint una Inspecció tècnica, moderna i orientadora. Així mateix s'ha creat la Inspecció General, destinada a servir d'òrgan d'enllaç entre les escoles, les inspeccions provincials i la Direcció General i el Ministeri, abans completament desconectats.

Patronat de Missions Pedagògiques. Organisme creat per la República, ja ideat per Giner, i va destinat a instruir tot delectant als habitants d'aquests minúsculs poblets, tan tristos i tan tràgics, perduts entre la soledat de l'estepa i girats d'esquena a tot progrés civilitzador. Llegeix unes paraules de Manuel B. Cossio, que exposen la finalitat de les Missions Pe-

dagogiques, les quals utilitzen tots els mitjans —cinema, representacions teatrals, grmòfons, cants populars, reproducció de quadros cèlebres, donació de llibres...— per animar i espiritualitzar una mica els vilatans, i deixar-los així un record agradable i altruista de la República. El Patronat de M. P. dona, també, gratuïtament biblioteques, de cents volums cada una, a totes les escoles que li en demanen, i en porta repartides fins a l'actualitat 3.104.

Seguir parlant —prosegueix— dels Curssets Metodològics, de les Setmanes de Pedagogia, de les noves Residències d'Estudiants, etc., seria impossible. Esmenta com tot l'ensenyament està en vies de renovació, des de la humil escola al més complet seminari universitari, i com ja estan enllestits els projectes de reforma de l'ensenyament, del Batxillerat —on s'arreconarà el desgavell actual i es donarà uns procediments cíclics i semblants als de l'Institut-Escola—, l'importantíssim de Reforma Universitària, destinat a donar una nova fesomia, més densa i completa, als ambients estudiantils. I ací el conferenciant comenta una falta de la República: la referent a Beques, on s'ha fet poc, poquíssim, perquè aquell precepte constitucional, que maiu que l'entrada als centres superiors d'ensenyament anirà únicament condicionat per l'aptitud i per la capacitat de treball, i no per la condició econòmica, sigui prompte una plena realitat.

Comenta seguidament dues realitats ideològiques portades per la República: laïcisme i escola catalana. El laïcisme queda garantit a la Carta Constitucional. Fa algunes consideracions sobre la seva naturalitat, la seva senzillesa, les seves visibles avantatges en ordre a la veritadera professió de fe religiosa, i a la necessitat de mantenir-lo i defensar-lo a tota costa, davant la incomprensió tradicional del reaccionarisme espanyol, que ha arribat adhuc pe rboça de la Pastoral dels Bisbes, a ordenar als pares de família que privin primer d'instrucció als seus fills abans de portar-los a les escoles laïques, avui nacionals, i que no els deixin jugar ni barrejar-se amb aquests altres alumnes. Prohibició atemptatòria a la fraternitat humana.

En resum —conclueix— el laïcisme ha d'ésser sempre consubstancial a la República. Escola catalana. Realitat obtinguda sols per mitjà del nou règim. Quinze després d'instaurat, dictava ja el famós "Decret de la Llengua", que en opinió de Pompeu Fabra tan garanteix l'escola catalana. Decret que representa molt més per a la formació catalana de les futures promocions que l'ob-

tant el títol de republicà com a cosa natural, treballen sense descans per anar reconquerint tot el terreny perdut i tornar a fer-se el Poble seu.

A nosaltres ens fa repugnància inclús que certs elements tinguin la gosadia de deshonrar el símbol del republicanisme revestint-se superficialment amb el títol que fins avui

només podien ostentar els homes de convicció democràtica i republicanisme autèntic. I, per tant, ara més que mai, cal que vetllem sempre perquè per imperícia, per imprevisió, no se'ns pugui sorprendre pels escorçons de mala fe que rastrejant rutilen arreu per donar-nos si poguessin el cop de gràcia.

Republicans d'Esquerra, recordeu-vos a tothora de què estem en plena Revolució reconstructiva del país, i ens hem de mantenir en peu de guerra, a fi d'evitar cap fet eventual retroactiu, que ens faria rebullir la sang de vergonya davant dels nostres fills.

ARTEMI CASANOVAS
La Canya, setembre de 1933.

tant el títol de republicà com a cosa natural, treballen sense descans per anar reconquerint tot el terreny perdut i tornar a fer-se el Poble seu.

A nosaltres ens fa repugnància inclús que certs elements tinguin la gosadia de deshonrar el símbol del republicanisme revestint-se superficialment amb el títol que fins avui

només podien ostentar els homes de convicció democràtica i republicanisme autèntic. I, per tant, ara més que mai, cal que vetllem sempre perquè per imperícia, per imprevisió, no se'ns pugui sorprendre pels escorçons de mala fe que rastrejant rutilen arreu per donar-nos si poguessin el cop de gràcia.

Republicans d'Esquerra, recordeu-vos a tothora de què estem en plena Revolució reconstructiva del país, i ens hem de mantenir en peu de guerra, a fi d'evitar cap fet eventual retroactiu, que ens faria rebullir la sang de vergonya davant dels nostres fills.

ARTEMI CASANOVAS
La Canya, setembre de 1933.

tant el títol de republicà com a cosa natural, treballen sense descans per anar reconquerint tot el terreny perdut i tornar a fer-se el Poble seu.

A nosaltres ens fa repugnància inclús que certs elements tinguin la gosadia de deshonrar el símbol del republicanisme revestint-se superficialment amb el títol que fins avui

només podien ostentar els homes de convicció democràtica i republicanisme autèntic. I, per tant, ara més que mai, cal que vetllem sempre perquè per imperícia, per imprevisió, no se'ns pugui sorprendre pels escorçons de mala fe que rastrejant rutilen arreu per donar-nos si poguessin el cop de gràcia.

Republicans d'Esquerra, recordeu-vos a tothora de què estem en plena Revolució reconstructiva del país, i ens hem de mantenir en peu de guerra, a fi d'evitar cap fet eventual retroactiu, que ens faria rebullir la sang de vergonya davant dels nostres fills.

ARTEMI CASANOVAS
La Canya, setembre de 1933.

S'apropen moments de lluita

Si aconteixements inesperats no ho modifiquen, el 12 de novembre pròxim, el cos electoral es manifestarà novament per tal d'elegir qui ha de regentar els Ajuntaments de Catalunya. S'ha establert un nou sistema. Ara, no seran els homes, les persones, qui sortiran elegits, ho seran sí els Partits.

Enemics sempre dels personalismes, trobem encertada la nova fórmula. No caldrà ni podran ésser borrats uns noms per posar-n'hi uns altres de diferent ideologia. Tampoc serà possible esmenar la candidatura, ja que papereta caiguda a l'urna serà papereta a comptar a favor del Partit en què vingui encapçalada. Són els Partits que han de tenir la vertadera responsabilitat del comès dels seus representants. Així d'aquesta forma serà el Partit qui haurà de marcar i assenyalar la directriu, les obres a realitzar.

Nosaltres encara anirem més enllà. Voldríem borrar per complet els noms de les candidatures. Voldríem que hi figures sin un lloc a ocupar i seria llavors quan el Partit polític tindria la veritable eficàcia, tota vegada que podria, en tot moment, desplaçar a l'element que no representés completament la seva ideologia. Per ara no és possible. Acontentem-nos amb l'avenc d'avui, i lluitem perquè un altre dia pugui ésser realitat aquesta nova fórmula.

Les normes assenyalades pel Govern de la Generalitat, i que tindran aplicació primerament en les eleccions municipals a celebrar a Barcelona, disposen:

Votaran homes i dones de 23 anys que es trobin a les llistes electorals.

Les eleccions no seran per districtes, sinó per cada ciutat o poble, i el conjunt de les Seccions formarà un Col·legi únic.

Cap combinació de noms serà vàlida, puix que no es votaran candidatures, sinó paperetes numerades que correspondran a

les llistes presentades a la Junta del Cens i oficialment proclamades.

Cada candidat només podrà figurar en una sola llista.

Dintre de cada llista l'ordre de preferència dels candidats no serà assenyalat com fins ara pel major nombre de vots dels candidats sobre els seus companys, sinó per l'ordre de col·locació de les llistes. Una llista a la qual siguin atribuïts nou regidors, li correspondran els nou primers noms per l'ordre de col·locació en què el partit els hagi presentat.

A Barcelona podran sortir elegits consellers de quatre llistes diferents i a les altres ciutats de més de 10.000 habitants en podran resultar elegits de tres llistes.

Correspondrà la majoria, o sigui un 65 per cent dels llocs vacants, a la llista que obtingui el major nombre de sufragis. A la llista que segueixi a la primera en nombre de vots, li serà adjudicat el 65 per cent dels llocs restants, i així successivament per a la tercera i quarta.

Els 40 consellers que elegirà la ciutat de Barcelona ho seran en la forma següent:

La llista que obtingui major votació elegirà 26 consellers.

La llista que segueixi a l'anterior elegirà 10 consellers.

La llista que segueixi a l'anterior elegirà 3 consellers.

I la llista que segueixi a l'anterior elegirà 1 conseller.

Si la quarta llista no arribés a tenir un 5 per cent del total de vots emesos, no elegirà cap conseller, i en aquest cas la tercera llista elegirà 4 consellers en lloc de 3.

Que serveixi d'avançada als nostres amics de fora les modernes directrius que prevaleixen, i mentre, que pensi cada Entitat republicana quins han d'ésser els homes que han de portar en els Ajuntaments les noves corrents orientadores que han de servir per afiançar en els cors dels pobles i de les ciutats el veritable esperit de la República.

LA SELVA

CALDES DE MALAVELLA

El 12 de novembre hi hauran eleccions, el cos electoral serà consultat, el poble dirà la seva paraula.

Nosaltres no temem les eleccions, estem segurs que Catalunya donarà una prova de civisme i sortiran triomfants els homes que encarnin l'esperit català i republicà. Les dretes, creient-se que el poble no té cap sentit de responsabilitat, tenen esperances de sortir triomfadores, però Catalunya, que sap que l'entregar els municipis a les mans d'aquesta genteta tornaria a estar en el temps de les disbauxes i cauria altra volta en poder dels cacics, sabrà desfer totes aquestes il·lusions.

Cal que els homes vertaderament esquer-

rans estrenyin més la unió, cal que Catalunya estigui a l'aguait per a no deixar reeixir les combinacions dels que mantingueren a la nostra Pàtria en un estat d'esclavatge doblement perillós, perquè aprofitaven el sentit nacionalista de Catalunya per encimbellar-se en els càrrecs públics. Els pobles de Catalunya han de rebutjar els homes que la República bandeja i que avui hipòcritament volen conquerir la consciència dels ciutadans, emprant medis que tots hem de maldar. Els programes i conviccions de les dretes són massa arcaics per a convèncer a ningú i molt menys per a resoldre els problemes plantejats, les seves idees no es poden enquistar en els temps que estem, perquè els fa falta el més primordial: Democràcia.

De triomfar la Lliga Catalana, Catalunya, d'un poble lliure que és, quedaria convertida en un feude dels grans burgesos que desfermarien damunt d'ella totes les seves ànsies de riquesa i totes les ambicions.

Els homes esquerrans hem d'unir-nos i fer triomfar en els municipis aquelles idees sanes i de renovament que estan dintre el programa d'Esquerra Republicana de Catalunya, i si algú, en aquests moments decisius per a Catalunya, per ambició personal o per ànsies de comandament busca afeblir el nos-

tre Partit, nosaltres, els homes conseqüents en l'ideari que lliurement hem escollit, hem de refusar-los i fer-los sentir el pes de la nostra indignació davant el seu migrat criteri.

Si tots som lleials i refusem les insinuacions i les calúmnies, farem triomfar la nostra idea amarada d'amor i justícia.

J. A.

Caldes, octubre de 1933.

TOSSA

ACTE INAUGURAL DE LA CONSOLIDACIÓ DELS MOSAICS DE LA VILA ROMANA

Diuenge passat tingué lloc l'acte inaugural de la consolidació dels mosaics de la vila romana d'aquesta població, quins treballs han estat portats a terme amb tot entusiasme i encert per la Comissió Gestora d'aquest Ajuntament, amb la cooperació tècnica del Museu d'Arqueologia de Barcelona i l'ajut econòmic de diferents persones de la localitat i de la colònia estiuenca que sojorna en nostra vila, la qual, quasi en la seva totalitat ha contribuït a aquesta obra tan meritòria.

Assistiren a l'acte, representacions de di-

verses agrupacions; recordem, entre altres, les següents: Centre Excursionista de Catalunya, Ateneu Enciclopèdic Popular i Comissió Pro-Homenatge Melé, de Barcelona; Centre Excursionista Mar i Muntanya, de Sant Feliu de Guíxols; Centre Excursionista del Vallès, de Sabadell.

El senyor Bancells, Diputat al Parlament de Catalunya, obrí l'acte i, en un magnífic parlament, donà la benvinguda als hostes il·lustres, fent remarcar ensems al poble la significació d'allò que s'estava realitzant i la importància que tindria en un demà no llunyà. El bell discurs del nostre Bancells fou xardorosament aplaudit.

A continuació, el Dr. Bosch Gimpera, Director del Museu d'Arqueologia de Barcelona, en una brillant disertació explicà la importància de les excavacions realitzades i de les que hi havia per a realitzar i s'estengué en atinades consideracions, relacionant la història antiga amb els moderns temps. Fou aplaudidíssim.

El senyor Joan Danès, en representació del Centre Excursionista de Catalunya, glosà en breus paraules la figura del nostre malaguanyat compatriota Dr. Melé, descobridor primer de les ruïnes de la vila romana i tam-

bé primer propulsor dels treballs que posteriorment havien de consolidar-se.

S'adheriren a aquest acte l'Honorable President de la Generalitat de Catalunya, a qui representava el Dr. Bosch Gimpera; el Governador civil de Girona; senyors Martorell, Subias, Conseller de Cultura, etc.

L'inauguració de la consolidació d'aquests mosaics incorpora definitivament la nostra vila al moviment cultural que s'opera arreu de Catalunya i honora plenament al nostre veïnatge, el qual, en assistir-hi de ple, palesà un interès gran envers el coneixement del procés històric del nostre poble.

Adrecem la nostra més entusiasta felicitació per l'èxit obtingut i l'activitat palesada, a la Comissió Gestora d'aquest Ajuntament, al Dr. Albert del Castillo, director dels treballs d'excavació com a tècnic del Museu d'Arqueologia de Barcelona, a la Ponència nomenada per a portar a terme aquests treballs i en particular al senyor Joan Bancells, Diputat al Parlament de Catalunya, qui amb llurs senzilles i eloqüents paraules, assolí la finalitat que es proposava; fer sortir al poble convençut de què la cultura, actuant d'aglutinant, eleva les mires dels homes, sobreposant-los als personalismes, tan freqüents i tan perjudicials alhora per a les col·lectivitats.

EL GIRONES

GIRONÈS

Dimarts, dia 3 d'octubre, va tenir lloc en el Centre d'Unió Republicana, l'Assemblea General Extraordinària del nostre Partit, Secció Local. Hi va assistir crescuda concurrència.

Els punts de l'ordre del dia eren interessants, prenent-se alguns acords d'importància que donaran un nou caire de modernitat al nostre programa.

***

El nostre particular amic Joan Ballesta, ha estat nomenat per a portar la representació del nostre Partit en el Congrés d'Esquerra Republicana de Catalunya, a celebrar el propi dissabte a Barcelona.

El dia 3 del corrent, entre 7 i 8 del vespre, cridà fortament l'atenció del nombros

junta que recolza i s'estructura en una ideologia, en una disciplina i en una tàctica.

Amb aquestes idees bàsiques com a premissa, proposem a la Junta General que es serveixi acordar:

Primer. Que en data no major de quinze dies, el Comitè polític convoqui a reunió general a fi d'aprovar el programa d'actuació política i disciplinària, així com el de govern municipal de la ciutat de Girona.

Segon. Que el mateix Comitè adopti les mesures que estimi més adients per a la redacció d'una ponència en la que es senyalin aquelles bases o normes d'acord amb les directrius doctrinals del partit i dels problemes municipals de la nostra ciutat.

Tercer. Que també siguin adoptades pel Comitè les mesures conduents a què amb la deguda antel·lació, els assembleistes tinguin coneixement del contingut de la dita ponència i les seves conclusions, per a la major eficàcia de la deliberació.

La Junta General, no obstant, acordarà el que estimi més procedent.

Girona, 26 de setembre de 1933.

Camps i Arboix, A. Armengol, Pere Vila Xifra, Josep Juvé, Josep Terradelles, Francesc Aixandri, Alfons Martí, J. Balaguer, Narcís Julià, G. Sardà, Ramon Casellas, Agustí Bahí, Josep Pararols, Josep Andreu, J. Panosa, Antoni Perich, Narcís Bosch, Enric Camós, Joan Sunyer, J. Pradel, Rafel Portes, Miquel Subies, Pere Camós, Pompeu Pascual, Joan Dorca.

R.F.N.c.g

notes de carnet

Per considerar-ho d'importància, publiquem a continuació la proposta que va presentar-se el passat dimarts, dia 3 dels corrents, a la Secció Local del Partit R. F. N. de les C. G. i que va ésser acceptada per unanimitat.

A LA JUNTA GENERAL

Els que sotasignen, tenen l'honor de proposar el que segueix:

La proximitat previsible de les eleccions municipals, imposa als partits d'essència democràtica, com ho és el nostre, i als que a més han vingut exercint una funció de govern des de la gloriosa instauració de la República i la desitjada constitució de la Catalunya autònoma, la definició d'un programa d'actuació, que, responent als imperatius ideològics esquerrans, sigui una demostració palesa de capacitat pel govern de la cosa pública municipal, en ordre als problemes urbans que esperen solució.

Entenem que la determinació d'aquell pro-

grama no ha d'ésser confiat a un o a uns homes que portin la representació del partit en els llocs directius o en la candidatura que vagi a la lluita, sinó que ha d'estar confiada a la democràcia del partit, com expressió de l'orgue més alt de la seva sobirania. Solament intervenint tots en la confecció d'aquell programa s'actua amb un caire popular; es dona al partit la importància capdal que li pertoca i s'estableix damunt dels homes una categoria col·lectiva com a veritable jerarquia democràtica.

Els partits moderns són els que donen la pauta de com han d'obrar els homes que tenen llur representació en les corporacions populars de govern, per tal de demostrar que són els partits mereixedors de recaptar i d'obtenir la confiança ciutadana; per tal de donar un sentit de continuïtat a la política a seguir al llarg dels canvis de persones; per tal d'exigir responsabilitats estretes als que exerceixen càrrecs de representació; per tal de què aquests no oblidin mai que no són més que mandatariis d'una voluntat con-

públic que per aquella hora acostuma transitar pel Pont de Pedra, veure com eren conduïts per una parella de seguretat, cap a la Delegació de Policia, dos paisans i un sacerdot, aquest anomenat Josep Pou.

No cal dir els comentaris de tota classe que el fet originà i dels quals vàrem poder comprendre que el motiu de la conducció fins a la Delegació va ésser causa de paraules creuades entre els paisans i el clergue per un testament del qual dit capellà és hereu de confiança, i els altres dos, nebots de la testadora, i en el qual ni tan sols els

BAIX EMPORDA LA BISBAL

Amb motiu del LXIV Aniversari del 6 d'octubre de 1869, la Comissió Organitzadora ha adreçat als Centre de la Comarca una nota que diu així:

EMPORDANESOS: Novament som davant la data memorable en la qual tres herois, tres idealistes abnegats, regaven els carrers de la nostra antiga ciutat amb la seva sang ardida, pel triomf de la República Federal. Maimí, Plaça (Lluc) i Oliva, d'entre tants lluitadors aferrissats, caigueren sota la metralla de les forces adictes al Govern Provisional que, traïdor a la Revolució de Setembre, representava el despotisme, la reacció contra el triumvirat de Democràcia, Llibertat i Justícia que era el lema inspirador de l'esmentat moviment revolucionari. Mort heroica, la d'aquests tres fills del poble, que pel que posseeix d'alliçonador commemorem un any rera l'altre! Record xop de sentimentalisme el que conservem d'ells, el qual ens esperona a lluitar decididament seguint les seves petjades daleroses vers la consecució de la República autènticament Federal.

Malgrat els anys transcorreguts de la data luctuoso ençà, els ideals que en aquell moviment es tractaren d'implantar segueixen ben vius en l'entranya popular. I és que aquells lluitadors insignes no maldaven rera un somni utòpic. El FEDERALISME encara avui és la màxima apetència dels pobles realment lliures i progressius i és, ensems, la forma de govern, el codi fonamental de les democràcies més avançades de la Terra. Té una superioritat ideològica i pràctica tan superbes, el Federalisme, que en aquests moments de tràngol pels quals travessa la Re-

anomèna. Segons tenim entès, l'esmentat testament ha passat ja pel Jutjat de Primera Instància d'aquesta ciutat i per l'Audiència de Barcelona.

Ens diuen també que són moltes les herències que han anat a parar a mans d'aquest reverend. Una altra fórmula de caciquisme.

SANT JULIÀ DE RAMIS

El diumenge passat va tenir lloc un acte d'afirmació republicana, en el qual parlaren els oradors de Girona, Joan Ballesta, Gu-

pública actual, s'hi troba a mancar aquell esperit de justícia, aquella noble inquietud, aquell anhel de perfecció i d'equitat que informaren la vida excelsa de Francesc Pi i Margall, apòstol, nord i guia, pretèrit i present de les doctrines federalistes.

Aquest any la commemoració del 6 d'octubre de 1869 no desdirà del just atribut que s'atorga al nostre Empordà, de comarca tradicionalment republicana. L'estol de ciutadans que s'ajuntaran a La Bisbal per a retre el seu tribut d'admiració i recordança als heroics caiguts, serà augmentat pel sector femení, decididament incorporat a la vida ciutadana. Cal que així sigui si les dones empordaneses no volen desdir d'aquell segell de tradició republicana que distingeix i honora els seus marits, fills o germans.

En saludar emocionats la memòria d'aquells braus guerrejadors gloriosament caiguts, invitem al poble, hereu directe d'aquells malaguanyats idealistes, als actes que es celebraran divendres vinent.

Honorant als màrtirs del 6 d'octubre ens honorem tots!

***

Avui, divendres, s'escau el LXIV aniversari de la històrica jornada del 6 d'octubre de 1869, en la qual s'aixecaren en armes en aquesta ciutat els republicans federals del Baix Empordà, escrivint en els anals de la història del republicanisme una de les més brillants pàgines d'abnegació i sacrifici.

El Centre d'Unió Republicana de Girona, ha delegat a una Comissió perquè es traslladi a La Bisbal per tal de fer costat als nostres correligionaris d'aquella població, a igual de com se ve fent des d'alguns anys en aquesta part. La Comissió serà portadora d'una corona per a dipositar en el panteó dels màrtirs.

PALAFRUGELL

Els temporals de la setmana passada no han pas passat sense deixar el record de cada any. Després d'uns dies d'aiguats escandalosos, el malèstar del cel ha passat a la mar i un temporalàs ens ha obsequiat des-

mersind Sardà i Joaquim Murillo. Hi havia un crescut nombre de simpatitzants dels pobles veïns de Medinyà i Sarrià de Ter. La dona va aportar-hi també una nodrida representació.

Tots els oradors es manifestaren completament optimistes sobre el resultat de la propera lluita electoral, i foren calurosament aplaudits.

Per les manifestacions recollides, Sant Julià de Ramis és un altre poble que ha desterrat del seu si el vergonyant caciquisme de que sempre havia estat víctima.

L'aigua d'aquests dies ha posat a prova les obres efectuades per l'endegament de la riera de l'Aubi. Els treballs portats a cap per l'Ajuntament amb coalició amb els propietaris de terrenys llandants amb l'esmentada riera, s'han vist coronats per l'èxit més falaguer, ja que l'aixamplis del llit de la riera i el mur de defensa, han resistit valentment les investides de l'aigua.

***

Dimecres, al saló-teatre del Centre Fraternal tingué lloc un acte d'afirmació sindical organitzat pel bloc oposicionista dins la C. N. T.

L'acte, a càrrec dels coneguts oradors Mina, Robusté i Pestaña, portà una gran gornació al Fraternal. Tots tres es mogueren a gust dins el tema a tractar que era, en resum, formar el front únic de treballadors amb el que, segons els oradors, es donarà el cop mortal a feixisme i capitalisme. Hi hagué aplaudiments per a tots.

***

Han tornat de veremes, del migdia de França, els obrers palafrugellencs que hi marxaren per a dits treballs que porta, cada any, un gran nucli de treballadors d'ací a les comarques franceses.

***

Divendres, el Foment de la Sardana en donà una audició a càrrec de l'orquestra "La Principal".

Malgrat la inseguretat del temps es vegé la Plaça de la República, que era on s'executaren, ben animada.

***

Diuen que rebérem la visita de l'equip de

Badalona. Després d'un partit mogut s'igualà a un punt. Després d'aquest partit, els aficionats locals han descobert que no era pas únicament la sort el que l'equip local tenia en contra, sinó que també de tant en tant hi tenia quelcom que en futbol és de rissiu: l'àrbitre.

Comprent-ho així, uns quants incondicionals, diumenge, obsequiaren al senyor Pujol, l'àrbitre, amb una fenomenal bronca acompanyada d'un intent de pallissa que no s'arribà a portar a cap.

Per a diumenge hi ha anunciada la visita de l'Espanyol. Ja no cal dir com és el tema obligat de les penyes esportives de la població.

C.

***

ES PREPARA UNA IMPORTANT ASSEMBLEA PESQUERA. — Les evidents deficiències que s'observen en l'actual legislació de pesca i, també, la manca d'instruments adequats que garanteixin l'exacte compliment de les lleis ja existents, han portat als pescadors d'arreu del litoral de les comarques gironines a una situació cada dia més angoixosa, posant en perill una de les fonts de riquesa més importants dels nos-

tre país que representava l'únic element de vida de milers de famílies treballadores. Els Alcaldes de les poblacions que tenen interessos pesquers a defensar, davant d'aquest lamentable estat de coses, han cregut absolutament necessari investir decididament el problema en tots els seus variats aspectes, i a aquest fi han determinat la convocatòria d'una gran Assemblea que tindrà lloc el proper dia 12 a la vila de Palafrugell.

A aquesta Assemblea hi han estat invitats tots els diputats a les Corts Constituents de la República i al Parlament Català per la Circumscripció de Girona, les Autoritats de Marina, els Ajuntaments de poblacions de l'esmentat litoral i, a més, totes les organitzacions de pescadors, tant si representen un sentit favorable com contrari a la pesca d'arrossegament coneguda generalment per la de les "vaques" que ha de constituir un dels motius més forts de discussió. Amb això es veu clar que els organitzadors de l'acte pretenen harmonitzar els distints punts de vista dels pescadors, fer comprendre a tots els treballadors del mar la conveniència general d'assegurar el manteniment de la riquesa de les nostres costes mitjançant una legislació eficient el compliment de la qual sigui garantit per les Autoritats i pels propis pescadors.

La Comissió organitzadora de l'Assemblea ens prega fem públic que l'acte es celebrarà al "Coliseu Empordanès" de Palafrugell, començant puntualment a les 10 del matí. Així mateix ens encarrega que fem avinent que a l'Assemblea hi poden concórrer tots els que creguin poder aportar solucions als problemes plantejats, encara que no hagin estat convidats expressament.

OCASIÓ

Piano elèctric, bon estat, que val tretze mil pessetes, es ven a preu de ganga. — Raó: Cafè Colonial, Caldes de Malavella.

PER LLOGAR: Des de 1.er de gener de 1934 el local baixos del Casino Olotí.

Informaran al mateix Casino, de 9 a 10 de la nit.

EXPRES-BAR

Situat a la Rambla - GIRONA - Telèf. 119

Begudes de les millors marques

Ressopons econòmics

OBERT NIT I DIA

Del 1.er d'octubre al 30 d'abril, temporada de marisc

Ostres-Percebes-Almejes-Gambes
rebudes diàriament a les 5 tarda.

J. BALAGUER TORT

ADVOCAT

Progrès, 12 - 1.er - 1.a

Telèf. 153 Girona

Esmolament de Navalles a la perfecció

VENDES DE TOTA CLASSE D'ARTICLES PROPIS PER BARBERIA. — GAVINETERIA FINA. GRAN ASSORTIT EN PERFUMERIA.

JOSEP SERRA

Argenteria, 10 - GIRONA

Societat ANÓNIMA DE TRANSPORTES OLOT

Servei de Recader diari entre Olot i Barcelona i viceversa amb combinació de l' **Agència Arias**

PASSEIG DEL BORN, N.º 13

Telèfon, 13354

Es garanteix un Servei Ràpid, Econòmic i Perfecte. — Paquets entregats al vespre a Olot, a les nou del matí del dia següent són lliurats als consignataris de Barcelona, i així mateix els que són entregats a Barcelona fins a la una de la tarda, a les set de la mateixa arriben a Olot.

S'ADMETEN ENCARRECS A: **ANÓNIMA DE TRANSPORTES**

(Carrer Antoni Llopis) i a les SUCURSALS: Plaça de la República, 11. - Telèfon, 48 i carrer de la Proa, 7

(ABANS «CASA SINGLA»)

A més, aquesta Societat compta amb un vagó diari de Sant Joan les Abadesses a Barcelona i viceversa, pel transport de mercaderies de **Petita Velocitat** que limita el temps en el trajecte a dos dies.

Comerciants agricultors

Abans de fer vostres compres a neu a visitar el nou Magatzem de grans i pinsos Enèrgic

— de —

Jacint Codina

No deixeu de fer una prova de els aliments concentrats **Enèrgic**, per Vaques, Vedelles, Porcs, Gallines i altre bestiar de corral. PRODUCTE NACIONAL AMB PATENT I MARCA REGISTRADA

Passeig de Blai, n.º 31 **OLOT** Telèfon, n.º 113

Casa central: VIC Rbla. Deballades, n.º 15 - Tel. n.º 192

Cooperació
de Fundició
de ferro i metalls
OLOT
 Carretera de Girona, 21
 Treball esmerat i
 preus mòdics.

FONDA DE RAMON ROVIRA

Ronda Dr. Robert, núm. 43
GIRONA

TELÈFON, 330

CALDERERIA I CALEFACCIÓ CENTRAL FUMISTERIA

Soldadura Autògena i Tall per oxigen
Instal·lació d'Aparells Sanitaris

PERE VALENTI FURTET
Calderers, 13 - GIRONA

CAFÈS

CORNELLÀ

CENTRE D'ESPECIFICS UNIC A LA COMARCA

Els millors productes medicinals. - TOTS ELLS D'ORIGEN. - Unics de propietats
 terapèutiques garantides.

Plaça de les Castanyes - GIRONA - Telèfon, 144
FARMACIA RIBAS

BICICLETES

Triomf de la gran marca

ORBEA

al comptat i a terminis des de 5 ptes. setmana

Carrer Olivo, 8 (davant camp d'Esports)

ORBEA

GIRONA

SUCRES
 EMPAQUETATS

Girona
 TELÈFON, 321

Casa Escatllar

APARELLS DE RADIO
"FADA"

FERRETERIA I BATERIA DE CUINA

OBJECTES PER A REGALS

LOÇA SANITARIA

Rambla Llibertat, 28 - Mercaders, 6-7

Gràfiques
DARIUS
BAHOLA
 Girona

CALÇATS MALARET

Vendes a l'engròs i detall

RAMBLA LLIBERTAT, 5
GIRONA